

1.4.2025

Ylioppilastutkintolautakunnalle

Asia: Ylioppilastutkinnon toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen kokeista ja eurooppalaisen viitekehyksen taitotasosta

Viite: Lausuntopyyntönnö 10.2.2025 dnro OPH-778-2025

1 OAJ:n lausunto ylioppilastutkinnon toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen kokeista ja eurooppalaisen viitekehyksen taitotasosta

OAJ kiittää mahdollisuudesta lausua ylioppilastutkinnon toisen kotimaisen kielen ja vieraan kielen kokeista ja eurooppalaisen viitekehyksen taitotasosta.

Esitetty taitotasojen rinnastumisen kuvaus suhteessa ylioppilastutkinnon kokeiden arvosanoihin eri oppimäärissä on tervetullut uudistus. Taitotasojen yhdenvertainen rinnastettavuus kansainvälisiin standardeihin on ollut esillä jo pitkään koskien korkeakoulutusta sekä myös opiskelua Suomen ulkopuolella. Kuvausten laatimisesta on oleellista hyötyä jatkohakeutumisessa ulkomaiseen opiskeluun.

Uudistuksen hyötyjä

Taitotasokuvausten tarkentamisen oleellisena hyötynä on opiskelijan näkökulmasta tämän parempi käsitys omasta kielitaidosta suhteessa kansainvälisiin standardeihin.

Tutkinnon arvosanojen taitotasojen viitekehykseen rinnastamisen selkeyttämisestä hyötyvät sekä korkeakoulut Suomessa ja ulkomailla että tulevat työnantajat saaden vertailukelpoisen tiedon kielen taitotasosta ko. viitekehysessä.

Yhtenevät taitotasokuvaukset edesauttavat yhteneväisten tavoitteiden määrittelyä myös opetuksessa. YTL:ltä erikseen tilattavien englanninkielisen ylioppilastutkintotodistuksen (käännös) yhteyteen on jatkossa mahdollista liittää automaattisesti englanninkielinen taitotasokuvaus ja viittaus arvosanojen rinnastumisen taitotasojen viitekehykseen.

Vastaavasti suullisen kielitaidon kokeesta lukion päättötodistuksen yhteydessä annettavan todistuksen yhteyteen on oleellista liittää viittaus eurooppalaisen kielitaitotason viitekehykseen. Todistusten (yo-todistus sekä lukion oppimäärän päättötodistus) sisältökäytännön osalta Ylioppilastutkintolautakunnan on oleellista laatia yhtenevä käytäntö Opetushallituksen kanssa.

1.4.2025

Uudistuksen haasteita

Lausunnolle annetussa kokonaisuudessa ei ole luonnosta aikatauluksi taitotasokuvausten käyttöön ottamiseksi. Käytännössä kyseinen uudistus ei edellytä pitkää siirtymäaikaa vaan se voitaisi ottaa käyttöön nopeastikin.

Otettaessa käyttöön valmistesilla olevia taitotasokuvauksia on oleellista, että Ylioppilastutkintotodistukseen kirjataan automaattisesti kansainvälisesti ymmärrettävällä tavalla arvosanan rinnastuvuus taitotasojen viitekehykseen. Tämä on oleellista, jotta opiskelijan tai todistusta tarkastelevan tahon ei jatko-opintopolulla tai ulkomailla tarvitse erikseen selvittää arvosanan rinnastuvuutta taitotasokuvauksiin.

Esitetty tutkintoarvosanojen viitteellinen rinnastaminen taitotasokuvausten tasoihin on jätetty avoimeksi magna cum laude arvosanaa alempien sekä koreampiin arvosanojen rinnastumisen osalta. Varsinkin laajempien A-oppimäärän magna cum laude arvosanaa heikompien arvosanojen osalta olisi kuitenkin perusteltua tarkentaa suuntaa antavasti myös approbatur ja magna cum laude arvosanojen väliin jäävien arvosanojen skaalautumista viitekehyksen taitotasoihin. Taitotasokuvauksissa tulee tunnistaa eri kielten ominaisuudet ja tavoitetasot.

Haasteen kokonaisuudelle asettaa se, että Ylioppilastutkinnon koe ei ole kielitaitotesti vaan koe, joka mittaa opetussuunnitelman mukaisesti omaksuttuja tietoja ja taitoja. Ylioppilastutkinnon koe voi myös opiskelijan osalta kertaluonteisena näyttönä epäonnistua. Siksi opintojen ja niiden tuottaman osaamisen taitotasokuvausten rinnastamista erilaisine näyttömuotoineen on arvioitava huolellisesti käyttöönoton kautta saatujen kokemusten pohjalta.

Valmistelussa on hyvä arvioida eri taitotasojen määrittelyssä ja porrastuksessa mahdollisuudet tunnistaa B2 ja C1 taitotason määrittelevä raja. Opetushallituksen ohjeiden mukainen suullisen kielitaidon englannin kielen A-oppimäärän koe sisältää mahdollisuuden osoittaa C1 tasoa vastaavaa kielitaitoa. Vastaavasti A -kielen oppimäärässä tulisi myös ylioppilastutkinnon kokeen osalta mahdollistaa C1 tasoisen kielitaidon osoittaminen. Tämä edellyttäisi sitä, että YO-koetta kehitettäisi tunnistamaan koetyypin mukaisesti tavoitetason vaatimukset.

Esimerkiksi äidinkielenään tiettyä A-kieltä puhuvan ja kirjoittavan opiskelijan osaaminen olisi mahdollista huomioida tasoa B2 korkeammalla C1 tasolla, mikäli opiskelija osoittaa vahvan arvosanan Laudatur tasoisen suorituksen. Toisaalta A-kielen oppimäärään ja opetussuunnitelmaan perustuva ylioppilastutkinnon koe ei ole lähtökohtaisesti tarkoitettu äidinkielen tasoisesti tiettyä kieltä taitavan opiskelijan osaamisen näytöksi, jolloin C-tasoisen kielenhallinnan osoittaminen ei olisi tässä näyttötyypissä tarkoituksenmukaista. Asiaan olisi kuitenkin arvioitava koetta jatkokehitettäessä ja valmisteltaessa arvosanojen rinnastamista viitekehyksen taitotasoihin.

1.4.2025

Uudistus edellyttää seuranta

Uudistus on otettavissa käyttöön tarvittaessa jo lähitulevaisuudessa. Taitotasokuvausten käyttöön ottamisessa voisi tarpeen mukaan harkita pilotointijakson puitteissa toteutettava arviointia ja taitotasokuvausten käyttöön ottamista arvioinnin pohjalta. Kehittämistyö tehtäisi sidosryhmäyhteistyössä kielenopetuksen pedagogisten järjestöjen ja korkeakoulujen kanssa. Järjestelmän toimivuuden seuranta ja tarpeelliset päivittämiset tulee myös huomioida toimeenpanoa suunniteltaessa.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
Koulutuspolitiikan johtaja

Tuomo Laakso
Johtava erityisasiantuntija